یادداشت

آموزش منهای مهارت

مهدی آیینی
دبیرسرویس جامعه

سواد دانش‌آموزان نم‌کشیده‌است. این جمله مشترک بسیاری از والدین است؛ پدر و مادرهایی که برای تربیت کودکان‌شان به آب و آتش می‌زنند اما از نتیجه کار رضایت ندارند. مشکل اما به بی‌سوادی دانش‌آموزان محدود نمی‌شود. والدینی که نگاهی عمیق‌تر به تربیت فرزندان‌شان دارند، از این گلایه می‌کنند که کودکان‌شان در مدارس مهارت‌های لازم را برای ورود به جامعه فرا نمی‌گیرند؛ به همین دلیل آنها از کودکانی می‌گویند که قادر نیستند به تنهایی از عهده خرید تغذیه‌شان برآیند. و نباید انتظار داشت چنین نسلی بتواند در آینده گرهی از کلاف جامعه باز کند؛ چراکه در نهایت با ندانم‌کاری به مشکلات جامعه نیز دامن خواهد زد.

بی‌توجهی به فراگیری مهارت‌هایی مانند توانایی حل مساله، هوش هیجانی، همدلی و برقراری ارتباط موثر در نظام آموزشی کشور سبب شده این روزها جامعه با مشکلات زیادی روبه‌رو باشد. از آمار بالای طلاق و نزاع گرفته تا کاهش مدت گفت‌وگو بین اعضای خانواده و بی‌توجهی آنها به ارزش‌های جامعه، که در نهایت به بی‌هویتی می‌انجامد.

اگر شرایط مدارس کشور را زیر ذره‌بین ببریم، متوجه می‌شویم بیشتر مدارس کشور از آموزش مهارت‌های زندگی غافل شده‌اند؛ زیرا برای آنها فقط کسب رتبه‌های اول کنکور در اولویت است. به عبارت دیگر بیشتر مدیران مدارس تربیت نسل آینده کشور را قربانی اسم و رسم مدرسه و افزایش ثبت‌نام دانش‌آموز و به دنبال آن درآمد بیشتر می‌کنند. در واقع برای مدیران چنین مدارسی چاپ بنرهای بزرگ از تصاویر دانش‌آموزانی که در کنکور قبول شده‌اند، خوشایندتر است تا این‌که دانش‌آموزانی را تربیت کنند که قادر باشند فردای کشور را بسازند. این روند و خواسته مدیران سبب شده بسیاری از معلمان از دانش آموزان ماشین‌های تست‌زنی بسازند؛ ماشین‌هایی که قادرند در کمترین زمان ممکن پاسخ‌نامه‌های کنکور را علامت‌گذاری کنند و ستاره‌های پوشالی دنیا را بشناسند اما با بسیاری از چهره‌ها و دانشمندان کشورشان، بیگانه باشند.

در این بین، والدین نیز چاره‌ای ندارند جز همراه شدن با سیاست‌های مدارس؛ چراکه نظام آموزشی کشورمان گرفتار آفت تست‌زنی و حفظیات شده‌است و والدین به مدرسه‌ای که آموزش مهارت‌های زندگی را در اولویت خود قرار بدهد، دسترسی ندارند. به همین دلیل مدیران آموزش و پرورش باید برای رفع این نیاز تلاش کنند و اجرای سیاست‌هایی را که سال‌هاست برای این مهم تدارک دیده شده، در اولویت قرار دهند.

کارگاه زندگی

آموزش استقلال در مدرسه

در حالی که هنوز بسیاری از خانواده‌های ایرانی، مشارکت فرزندان‌شان را در کارهای مدرسه توهین به آنها و مشارکت در امور خانه را برای بچه‌ها غیرضروری می‌دانند، کشورهای پیشرو در حوزه آموزش و پرورش سال‌هاست که برای تربیت نسلی مستقل گام‌های عملی برداشته‌اند.

مثلا در چین، مهارت‌های خانه از جمله نظافت، آشپزی، تعمیرات، باغبانی و ساخت صنایع‌دستی به دروس مدارس ابتدایی و راهنمایی اضافه شده است. به این ترتیب دانش‌آموزان کلاس‌های اول و دوم ابتدایی، کارهایی مانند شستن سبزیجات و پوست‌کندن میوه‌ها و دانش‌آموزان سوم و چهارم ابتدایی، کارهایی مانند تمیز کردن کلاس‌های مدرسه و شستن لباس‌های خود را باید بیاموزند. دانش‌آموزان دوره راهنمایی نیز که معادل دوره متوسطه اول ماست، باید پخت کامل چند غذا به‌علاوه ساخت دو نوع صنایع‌دستی سنتی چینی را یاد بگیرند. در ژاپن نیز که یکی از مهارتی‌ترین نظام‌های آموزشی دنیا برقرار است، برپرورش استقلال دانش‌آموزان بسیار تاکید می‌شود، به طوری که همه آنها مهارت‌های خانه‌داری و مهارت‌های مهم زندگی همچون گفت‌وگو کردن، همکاری و کارگروهی را در مدرسه می‌آموزند.

زندگی سرمشق نیست

محتوای کتاب‌های درسی، دانش‌آموزان را برای زندگی آماده نمی‌کند

مریم خباز
سرویس جامعه

دیدار سالانه و اردیبهشت‌ماهی رهبر انقلاب با معلمان، سال به سال جذاب‌تر و صریح‌تر می‌شود به طوری که در این دیدارها گرچه عمیقا از جایگاه معلم قدردانی می‌شود ولی ایرادات نظام آموزشی و نقشی که معلمان می‌توانند در رفع آنها داشته‌باشند نیز با روشن‌ترین و شفاف‌ترین کلمات و تعبیرات، تشریح می‌شود. دیدار روز چهارشنبه‌ای که گذشت و صدها نفر از معلمان و فرهنگیان در محضر رهبر انقلاب حاضر شدند، دقیقا از همین جنس بود به طوری که ایشان، معلمان را مفتخرین به هدایت نسل‌های آینده توصیف کردند و بیان داشتند که ارزش معلمی باید در افکارعمومی ماندگار شود. با این حال اما نقدهایی که ایشان بر نظام آموزشی کشور وارد دانستند و نکاتی که درباره آنچه که باید به دانش‌آموزان تدریس شود و به‌ویژه سرفصل‌هایی که باید در کتاب‌های درسی لحاظ شود همچون دیدارهای سال‌های قبل خاص و ویژه بود؛ حتی دقیقا همان حرف دل دانش‌آموزان و کارشناسانی که در این حوزه دغدغه دارند.

معمو

این که فرصت ۱۲ ساله آموزش‌وپرورش برای تربیت نسلی تمدن‌ساز، بی‌نظیر است، این‌که این سال‌ها فرصت مغتنمی است تا ارزش‌ها و آرمان‌های انقلاب به گوش‌ها و دل‌های فرزندان ملت منتقل شود و این‌که از امروز آموزش‌وپرورش می‌توانیم فردای کشور را حدس بزنیم، کلیدی‌ترین جملاتی بود که معلمان از زبان رهبر انقلاب شنیدند. اما این همه آنچه که شنیده شد، نبود چرا که رهبر انقلاب بر آنچه که به دانش‌آموزان آموخته می‌شود و بر انسان‌هایی که در عرض ۱۲ سال در آموزش‌وپرورش کشور ساخته می‌شوند نیز تاکید بسیار کردند. مثلا این‌که دانش‌آموزان باید هویت ملی داشته باشند و در کنار اهتزار پرچم علم، پرچم هویت ملی و پرافتخار اسلامی ایرانی را نیز به اهتزار درآورند، آن هم با اعتماد به نفس.

از نگاه ایشان، دانش‌آموزان باید ارزش ایستادگی و مقاوم بودن را به‌ویژه در مقابل زورگویان جهان درک کنند و به این موضوع به چشم یک نیاز نگاه شود.

اما آنچه که مهم‌تر بود و آنچه که صریح‌تر از زبان ایشان بیان شد به کتاب‌های درسی مربوط می‌شد، به آنچه که به دانش‌آموزان در طول سال‌های تحصیل آموخته می‌شود و از نگاه ایشان می‌تواند به علم نافع و غیرنافع تقسیم شود؛ علم غیرنافعی که سال‌هاست به‌عنوان حفظیات و به‌تعبیر ایشان بدون این‌که سودی برای حال و آینده دانش‌آموزان داشته باشد به ذهن‌شان سرازیر می‌شود.

و اما نکته کلیدی و اساسی این‌که به جای علم غیرنافع یعنی مطالبی که فقط حفظ می‌شوند بدون این‌که دانستن‌شان سودی داشته باشد باید جای خود را به آموزش‌های مهارتی بدهد، مهارتی که به‌معنی واقعی کلمه گمشده نظام آموزشی کشورمان است.

مطالبی که باید حذف یا اضافه شود

حجم بالای کتاب‌های درسی و متناسب نبودن این حجم با زمان آموزشی سال‌هاست هم دغدغه معلمان، هم چالش دانش‌آموزان و هم مایه دلواپسی خانواده‌هاست. در کتاب‌های حجیم درسی که البته در سال‌های اخیر به‌ویژه در دوره ابتدایی تعدیل‌هایی در آن انجام شده، مطالب غیرکاربردی فراوان است که شاخص اصلی تشخیص آن همان جمله معروفی است که بسیاری از دانش‌آموزان از آن استفاده می‌کنند: «این مطلب به چه دردمان می‌خورد؟»

دانش‌آموزان شاید با ادبیاتی ناپخته حرف بزنند اما در واقع در حال اعلام نیازشان هستند. دانش‌آموزان در کتاب‌های درسی دنبال موضوعاتی می‌گردند که ضمن جذابیت و افزودن به دانش آنها در زندگی نیز به کارشان بیاید که از این دست مطالب در کتاب‌های درسی بسیار کم است.

یکی از معلمان دوره ابتدایی در این باره به جام‌جم می‌گوید که بچه‌ها بیشتر از آن که به مباحث پیچیده ریاضی مثلا «گرد کردن» و «قطع کردن» آن هم در قالب یک فصل طولانی نیاز داشته باشند به مهارت‌های زندگی نیاز دارند و بیش از آن که لازم باشد علوم اجتماعی را حفظ کنند، نیاز دارند در عمل نحوه تعامل، زندگی گروهی و کار جمعی را یاد بگیرند.

او معتقد است همین که بچه‌ها در کتاب هدیه‌های آسمانی بخوانند و حفظ کنند که باید به پدر و مادر نیکی کرد کافی نیست بلکه باید مصادیق نیکی کردن به والدین را بیاموزند و آن را در زندگی به کار ببرند. معلمی دیگر نیز همنوا با او تاکید می‌کند برای دانش‌آموزان چه اهمیتی دارد که بداند صادرات پنبه کدام کشور بیشتر از دیگران است در حالی که در برابر پیش‌پاافتاده‌ترین مسائل و مشکلات، دچار درماندگی می‌شود. وی تاکید دارد که بچه‌ها به‌جای حفظ کردن دروس یا یادگیری مسائل پیچیده‌ای همچون اهرم‌ها یا مقیاس‌ها که با خشک‌ترین ادبیات ممکن در کتاب‌ها بیان شده، باید مهارت ارتباط با همسالان و خانواده، کنترل خشم و قدرت تصمیم‌گیری و مقابله با مشکلات را یاد بگیرند تا برای زندگی آماده شوند.

مکث

هویت، شاه‌کلید است

سبک زندگی اسلامی، تعاون و همکاری اجتماعی، مطالعه و تحقیق، فعالیت‌های جهادی، مبارزه با آسیب‌های اجتماعی و نظم و قانون‌گرایی ازجمله مهارت‌هایی هستند که رهبر انقلاب در دیدار با معلمان، آموزش آنها درمدرسه را به نظام آموزشی کشور تکلیف کردند. اما مهم‌تر از اینها موضوع هویت ملی بود که ایشان در قالب هویت اسلامی ایرانی بر آن تاکید کردند، موضوعی که نگاهی به قشر نوجوان و جوان کشور نشان می‌دهد آموزش‌وپرورش باید مجدانه به آن ورود کند. هویت ملی یعنی احساس تعلق و تعهد نسبت به جامعه به‌طوری که خودمان را جزئی از یک کل واحد بدانیم. ساخت این هویت ملی و نهادینه‌کردن آن در کودکان، نوجوانان و جوانان که مخاطب نظام آموزشی کشور هستند سال‌هاست در کشورمان دچار لنگ‌زدن است به‌طوری که ضعف در انتقال هویت ملی همواره جزو ضعف‌های آموزش‌وپرورش شمرده می‌شود.

حل سودوکو ۴۱۰۴

۸	۵	۷	۱	۶	۹	۴	۲	۳
۴	۹	۶	۳	۲	۵	۸	۱	۷
۱	۳	۲	۷	۸	۴	۶	۹	۵
۲	۶	۱	۵	۹	۸	۷	۳	۴
۳	۴	۹	۲	۷	۱	۵	۶	۸
۵	۷	۸	۴	۳	۶	۱	۲	۹
۶	۲	۵	۸	۴	۳	۹	۷	۱
۹	۱	۳	۶	۵	۷	۲	۸	۴
۷	۸	۴	۹	۱	۲	۳	۵	۶

۶	۳	۵	۴	۱	۷	۸	۹	۲
۴	۹	۷	۲	۸	۳	۶	۱	۵
۲	۱	۸	۹	۵	۶	۴	۳	۷
۷	۶	۱	۸	۹	۵	۳	۲	۴
۳	۸	۲	۷	۴	۱	۹	۵	۶
۵	۴	۹	۶	۳	۲	۷	۸	۱
۹	۲	۴	۵	۶	۸	۱	۷	۳
۱	۷	۶	۳	۲	۹	۵	۴	۸
۸	۵	۳	۱	۷	۴	۲	۶	۹

۱	۶	۹	۴	۲	۳	۸	۵	۷
۷	۳	۵	۸	۱	۶	۹	۲	۴
۸	۴	۲	۵	۹	۷	۳	۱	۶
۶	۲	۱	۳	۵	۸	۷	۴	۹
۴	۵	۷	۹	۶	۱	۲	۸	۳
۳	۹	۸	۷	۴	۲	۱	۶	۵
۵	۸	۶	۲	۳	۴	۹	۷	۱
۹	۷	۴	۱	۸	۵	۶	۳	۲
۲	۱	۳	۶	۷	۹	۵	۴	۸

۱	۷	۹	۸	۶	۳	۴	۲	۵
۵	۲	۳	۴	۹	۷	۱	۸	۶
۶	۸	۴	۱	۵	۲	۳	۹	۷
۹	۵	۸	۳	۷	۶	۲	۴	۱
۳	۱	۲	۹	۴	۵	۸	۷	۶
۴	۶	۷	۲	۱	۸	۵	۳	۹
۸	۹	۵	۶	۳	۱	۷	۴	۲
۲	۴	۱	۷	۸	۹	۶	۵	۳
۷	۳	۶	۵	۲	۴	۹	۱	۸

سودوکو ۴۱۰۵

برای حل جدول اعداد - باید در هر مربع کوچک‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یک سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

		۳	۵		۶	۹		
			۳	۹	۲			
۷								۳
۹	۱						۶	۷
	۳						۱	
	۶	۸					۵	۲
۳								۸
		۱	۴	۲	۳	۵		
۴		۲	۷	۱	۸	۶		

		۸	۳		۴	۹		
			۷	۱	۸			
۷								۳
۸	۷						۳	۱
	۹						۵	
۲	۶						۹	۷
۶								۵
			۵	۶	۹			
		۲	۱		۷	۸		۹

						۶		

		۸	۵		۳	۱		۲
			۴	۸	۱			
۴								۳
۳	۸					۵	۴	
	۵					۱		
۹	۲					۷	۶	
			۳	۲	۴			
		۳	۲	۱	۷	۸		۹

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۶۱۹۷

جدول عادی

افقی: ۱) چاشنی کباب - افسار - غذایی شامل برش ضخیم از گوشت گاو ۲) از پیشکسوتان هنر کاریکاتور ایران و برنده چندین جایزه معتبر جهانی - پسوند شباهت ۳) به حالت خمیده - سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی - متانت ۴) قیمت - پذیرفته‌شده - دریاچه دائمی فارس ۵) گردآوری و تنظیم - از نام‌های خداوند ۶) شبیه بودن - بصیر - افزون ۷) N - نوعی تایر بدون تیوب - ناپسند ۸) نامواره - فیلم کوتاه تبلیغی - مرکز شهرستان تنگستان ۹) آسوده - هنگام ورود به جایی گفته می‌شود - صدمه ۱۰) از اجزای سالاد - سمت چپ - شاعر مثنوی ۱۱) فرکانس - بنیان نهادن ۱۲) از پرجاذبه‌ترین شهرهای برزیل - بناشده - کامل و تمام ۱۳) خش تصویر ویدئویی - نامی دخترانه - سیاهرگ ۱۴) غوزه پنبه - لقب احمد شاه مسعود، وزیر دفاع پیشین افغانستان ۱۵) قسم - می‌خورند و لنگر می‌اندازند! - میله تمیز کردن لوله تفنگ.

عمودی: ۱) سیخونک - طبیعی - گل زینتی گرمسیری ۲) مامان - پشه مالاریا - پایتخت لهستان ۳) فراگرفتن - کشوری که دورتادورش را کشور سنگال محاصره کرده است ۴) پیشین - فرمان - مکنده ۵) نوعی انگور - مقابل حضور - دست عرب ۶) ترش و شیرین - تهیدست - از ملزومات طبخ چای ۷) وسیله‌ای برای شنیدن صدای وسایل صوتی - اساس - زاپاس ۸) دریاچه بزرگ در شرق دریای خزر - خیابان مشجر - روزآمد ۹) از اعمال حج - خبرگزاری دانشجویان - غذای محلی بلوچستان ایران ۱۰) شهری در شرق استان تهران - یار ایرانی پیامبر(ص) - خالی نیست ۱۱) برادر عرب - داد و فریاد - برای مصرف خارجی روی پوست به کار می‌رود ۱۲) دستگاه خشک کردن موی سر - تنبلی - پلیدی ۱۳) شیرینی تبریز - خودرویی که صندوق عقب آن جزو اتاق آن است ۱۴) جناح لشکر - اسب اصیل - سخنور ۱۵) حمام خودرو - خوبی‌ها - راه میانبر!.

جدول ویژه

افقی: ۱) نوعی آش سرکه - وحشی‌گری - دلواپس ۲) بازیگر مرد فیلم انجمن شاعران مرده - چیز ۳) لازم و ضروری - نیم‌تنه زنانه - پست و فرومایه ۴) ابزاری برای سوراخ کردن - پارازیت - اسباب مخصوص جهت یابی ۵) کاخ تاریخی فرانسه - ستارگان ۶) نوعی کانی بسیار نرم برای تهیه مغزمداد - در بیان علت به‌کار می‌رود - معشوق ۷) مغز سر - راحت‌طلب - هضم‌کننده ۸) هفدهمین سوره قرآن - مرتعش - نرده ۹) جنگ و پیکار - پایتخت گینه استوایی - پوستین ۱۰) بی‌گناه - اعتیادآور - رنگین‌کمان ۱۱) شاعر دربار سلطان سنجر - سوراخ سوزن ۱۲) هاله ماه - مسیحی - اقامتگاه مسافر ۱۳) ورزش توپ و راکت - دستینه - از ملزومات خوشنویسی ۱۴) شبکه گسترده جهانی - بزرگ‌ترین گونه بزمجه ۱۵) گیاهی علفی و خودرو با مصرف دارویی - هراس‌انگیز - شهری در استان اردبیل.

عمودی: ۱) همه را شامل می‌شود - مواد مذاب سیلیکاتی داخل زمین - نوعی شیرینی ۲) از بنادر جنوبی ایران - چهره - خبررساندن ۳) اوضاع جوی - خیالباف ۴) نمازواجبی که وضو لازم ندارد - طرز عمل - تغییر متناوب ۵) ویتامین موثر در پیشگیری از بیماری پلاگر - دلاور تورانی شاهنامه - آبگیر ۶) داخل - شهرآفتاب برزیل - ماه بهاری ۷) خصوصیت - پاینده - با اهمیت ۸) مجاز شرعی - واجار - مخالف هم بودن ۹) لوکس - جنگ نادرشاه و شاه گورکانی - پاویون ۱۰) پایتخت کانادا - گوشه‌ای در دستگاه نوا - قابلیت ارتجاعی دارد ۱۱) رطوبت - قشر، پوسته - گاو وحشی بومی آمریکا ۱۲) نوعی قلم‌تراش - دختر کورش هخامنشی - خجستگی ۱۳) از معجزات حضرت موسی(ع) - بیابان وسیع ترکمنستان ۱۴) جمع شیء - فردای دیروز - راه یافتن ۱۵) کارکرده و کهنه - دستخوش تغییر - کاروان.

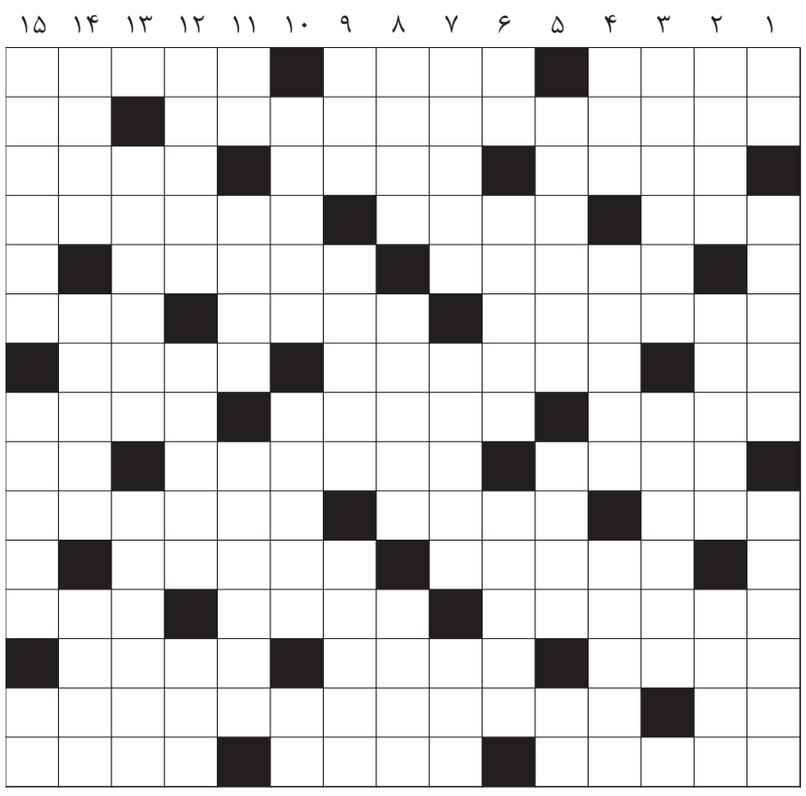

حل جدول عادی شماره ۶۱۹۶

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	پ	ر	ک	ا	ش	ن	■	ا	چ	س	ا	م	■	پ	خ
۲	ا	س	ی	ب	■	ف	و	ذ	■	س	ق	ر	■	ا	ط
۳	ک	ت	م	ا	ن	■	ت	ر	ا	ک	■	ه	ا	ر	پ
۴	ل	ن	■	ن	ا	ت	و	■	ب	ا	ه	و	ش	■	ا
۵	ا	ی	س	■	ن	ق	ا	ش	■	خ	و	ر	د	ن	ی
۶	غ	■	ک	ت	ا	■	ا	ه	ن	ی	■	■	■	و	ا
۷	ی	س	ا	ل	■	ط	ا	ه	ا	■	د	ر	ب	ا	ن
۸	■	م	ح	م	د	غ	ل	ی	ک	ش	ا	و	ر	ز	■
۹	ن	ا	ت	ن	ی	■	م	ن	ی	غ	■	ک	و	ش	ش
۱۰	خ	و	■	■	■	ر	م	ا	د	ب	ن	ش	ن	■	ه
۱۱	ل	ی	م	و	ی	ی	■	ژ	ن	د	ه	■	ه	ا	ر
۱۲	س	■	م	ا	ن	و	س	■	م	ه	ا	ر	■	ی	س
۱۳	ت	ی	ل	ر	■	پ	ا	ت	ک	■	ل	ا	ر	■	ت
۱۴	ا	د	و	ی	ه	■	ب	و	ی	ه	■	م	ب	ن	ا
۱۵	ن	ی	■	س	م	ن	ا	ن	■	و	ا	ل	د	ی	ن

حل جدول ویژه شماره ۶۱۹۶

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ک	س	ی	ن	و	س	■	ش	ی	پ	و	ر	■	ل	ت
۲	و	ه	ل	ه	■	م	ق	د	م	■	ک	ا	ن	گ	ا
۳	ا	و	ه	ا	م	■	م	ن	ا	و	■	ه	ا	د	م
۴	ن	ل	■	ن	ر	م	ی	■	م	ح	ف	و	ظ	■	ک
۵	ت	ی	ر	■	ت	ح	ص	ن	■	د	ا	ی	م	ل	ر
۶	و	■	ا	ب	■	د	ا	■	ا	ی	ت	■	■	ت	و
۷	م	ه	ن	ا	■	ب	ر	ن	ا	■	ت	م	ا	ی	ز
۸	■	ا	د	م	ه	ا	و	خ	ر	چ	ن	گ	ه	ا	■
۹	پ	ر	ن	س	س	■	ل	و	و	ر	■	س	م	ن	و
۱۰	ر	و	■	■	ت	ا	ت	■	ا	ت	ر	ی	ا	■	ی
۱۱	س	ن	ا	ب	ا	د	■	ه	ا	ک	ی	■	ل	م	ا
۱۲	ت	■	س	ا	ر	ن	گ	■	ذ	ه	ن	ی	■	ی	ر
۱۳	ی	ش	م	ه	■	ا	ز	ل	ی	■	ک	و	ه	ر	ی
۱۴	و	ی	ش	ن	و	■	ن	ش	ت	ر	■	و	ر	ز	ا
۱۵	ی	ک	■	ر	ه	ی	د	ن	■	پ	ا	ی	م	ا	ل